

9 VESILAHDEN VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

9.1 Toimintakertomus

Vesilahden vesihuoltolaitos on luonteeltaan kirjanpidollinen taseyksikkö, joka on eriytetty kunnan kirjanpidossa. Taseyksikkö noudattaa tasejatkuvuutta ja se pidetään kuitenkin talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä.

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on turvata kuntalaisille hyvä ja laadukas juomavesi sekä varmistaa ympäristön puhtaus pumppaamoiden toiminnalla ja toimittamalla jätevesi asianmukaiseen käsittelyyn Lempäälään. Vesihuoltolaitoksen toiminta oli rauhallista, talousvesiputkiston vuotoja ei Vesilahden kunnan vesihuoltolaitoksen verkostossa vuoden aikana ollut ja korjauksia ei jouduttu suorittamaan kiireellä.

Talous.

Lempäälän Vesi Oy:n ja Vesilahden kunnan välisen operointisopimuksen mukaisesti Lempäälän Vesi saa Vesilahden vesihuoltolaitoksen liittyjien perusmaksut ja käyttömaksut sekä vastaavasti vastaa verkostosta aiheutuvat ylläpitokustannukset. Vesilahden vesihuoltolaitos saa verkostosta sopimuksen mukaisesti vuokraa sekä uusien liittyjien liittymismaksut. Liittymismaksuja kertyi vuonna 2021 136 403,73 euroa, mikä on määrällisesti 24 talousveteen liittyjää, 25 jäteveteen liittyjää ja 9 huleveteen liittyjää. Verkoston vuokraa ei saatu vuoden aikana sopimuksen mukaisesti. Syynä on Vesilahden verkoston hintojen tarkastaminen, mitä ei saatu suoritettua vuoden 2021 aikana.

Palveluiden ostoon käytettiin 8057,63 euroa. Palveluiden ostot sisälsivät Vesilahden vesihuoltolaitoksen talousvesimallinnuksen kustannuksia ja toimintavarmuuden tarkasteluun liittyvät kustannukset.

Vesihuoltolaitoksen tulojen ja menojen jälkeen vesihuoltolaitoksen tulokseksi tuli 22 260,27 euroa.

9.1.1 Hallinto ja organisaatio

Vesilahden vesihuoltolaitos on kunnan omistama vesihuoltolaitos ja kuuluu osaksi Vesilahden kuntaa. Vesihuoltolaitoksen asiat päätettiin Vesilahden kunnan teknisessä lautakunnassa ja on osa teknisen toimen yksikköä. Toimintaa myös ohjaa vuoden 2018 lopussa kirjoitettu sopimus Vesilahden kunnan vesihuollon operoinnista, minkä mukaisesti toiminnan vastuu on Lempäälän Vesi Oy:llä. Vesilahden vastuulle jää uusien verkostojen investointi ja verkoston ylläpito investoinnit.

Henkilöstö

Vesilahden vesihuoltolaitoksella ei ole vakituista henkilöstöä. Lempäälän vesi hoitaa omalla henkilöstöllään verkoston operointiin liittyvät työt. Vesilahden verkostojen suunnittelu hoidetaan ostopalveluina ja verkoston rakennuttamisen tehtävät hoitavat tekninen johtaja ja tekninen työnjohtaja.

9.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

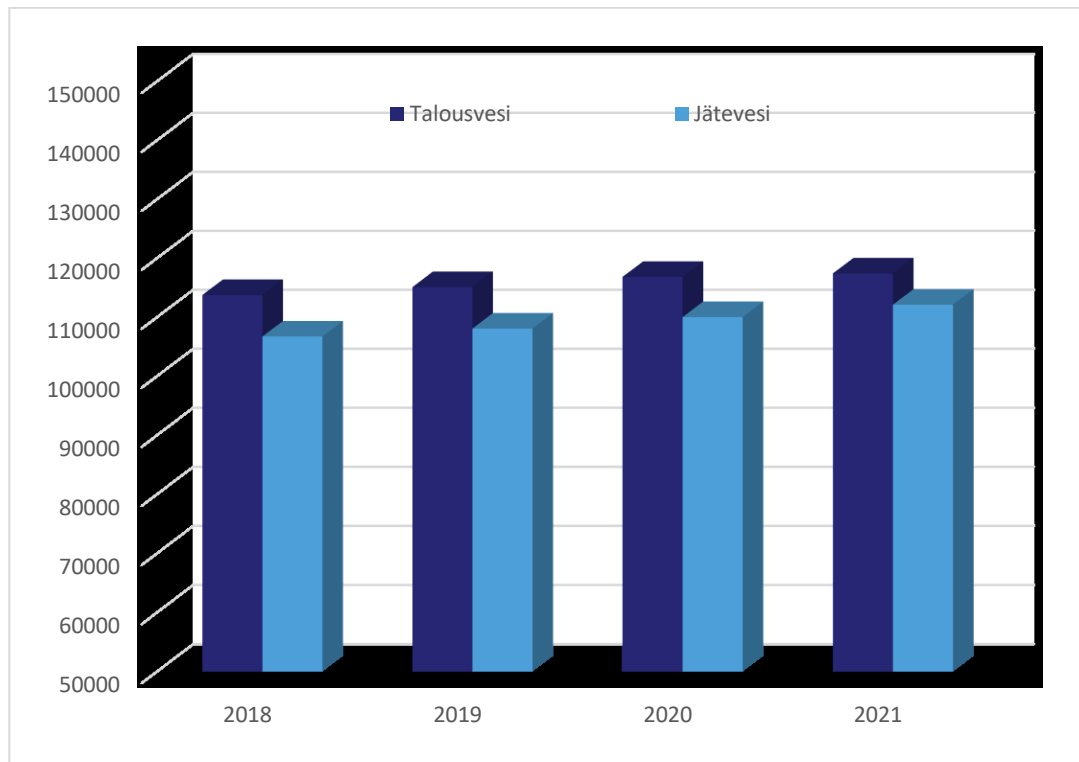
Vesihuoltolaitoksen operointi siirtyi Lempäälän Vesi Oy:lle vuoden alusta. Operoinnin aikana Lempäälän Vesi vastaa Vesilahden vesihuoltolaitoksen toiminnasta.

Vuoden 2021 aikana Valmisteltiin AFRY Group Finland Oy:n toimesta Vesilahden vesihuoltolaitoksen talousmallinnus. Talousmallinnuksella tarkasteltiin Vesilahden vesihuoltolaitoksen talouden ja maksujen kehittymistä. Mallinnuksen tarkoituksena toimia päätöksenteon pohjana maksujen päättämisen yhteydessä. Tekninen lautakunta päätti pyytää suunnittelijalta mallinnukseen tarkennuksia lisätyönä ja vesihuoltolaitoksen taksoja ei korotettu.

Tuulikallion vesiosuuskunta liitettiin Vesilahden vesihuoltolaitokseen liiketoimintakaupalla 1.1.2021. Valtuusto päätti 14.12.2020 § 65 hyväksyä kauppakirjan ja liittämisen Vesilahden vesihuoltolaitokseen. Vesiosuuskunnan ja Vesilahden kunnan välisen osuuskunnan kaupan hinta oli 1 euron. Kaupassa Vesilahden vesihuoltolaitokseen siirtyi 6 liittyjää.

Laskutetun talousvesi ja jätevesimäärä kasvoi vuoden aikana. Laskutettu talous- ja jätevesi on linjassa rakennusvalvonnan rakennuslupien kasvun ja tonttimyynnin kanssa. Vesilahden rakennusluvat ja tonttimyynti on viimevuosina kasvanut positiivisesti.

		2018	2019	2020	2021
Vesilaitos					
	Laskutettu talousvesimäärä	113 723	115 069	116 791	117 378
	Laskutettu jätevesimäärä	106 678	108 032	109 976	112 080

Myydyt vesimäärä m3

9.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vesihuoltolaitoksen talouteen tulee tulevaisuudessa kiinnittää huomiota. Taloudesta on tehty mallinnus, johon on huomioitu tulevaisuuden investoinnit, liittymismaksut ja verkostosta saatava vuokra. Suuret investointimäärät nostavat vesihuoltolaitoksen poistoja tulevaisuudessa. Poistojen suuretessa vesihuoltolaitos tarvitsee korkeampaa verkostovuokraa ja tasaisen määrän vesihuoltolaitoksen uusia liittyjiä. Operointisopimukseen on kirjattu vesihuoltomaksujen määräytyvän Vesilahden alueella sovittavalle kertoimella Lempäälän maksuista. Kertoimet on ollut tarkoitus määritellä sopeutumiskauden loppuun mennessä ja viedä päätettäväksi Vesilahden kunnanvaltuustoon. Kertoimia ei ole vielä päätetty, vaan kerrointen ja taksan päättäminen on odottanut talousmallinnuksen päivittämistä.

Vesilahden viemäriverkoston laskuttamattoman jäteveden osuus vuonna 2021 oli 35,21 %. Korkeaan vuotoprosenttiin tulee kiinnittää tulevaisuudessa huomiota ja lähteä korjaamaan verkostossa olevia vuotoja laskuttamattoman veden määrän pienentämiseksi.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueiden ja kehittämisalueiden päivittäminen aloitetaan Q1/2022. Uudet rakennetut kaava-alueet tullaan liittämään vesihuoltolaitoksen verkostoon ja olemassa olevia rajoja tarkastellaan verkoston laajuuden

Vesihuoltolaitoksen huoltovarmuuden ja verkoston riittävyyden tarkasteluun verkostoa on mallinnettu. Mallinnuksessa on haasteellisia alueita vesihuollon näkökulmasta. Tämä rajoittaa alueiden käyttöä ja saattaa tulevaisuudessa nousta ongelmaksi, mikäli asemakaava-alueet merkittävästi laajenevat. Verkoston kapasiteetin parantamista tulee yhdessä kaavoituksen aikataulutuksen kanssa viedä eteenpäin.

9.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesilaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Pitkä kuiva kausi ja vesivarantojen yllätyksellinen vähentyminen ovat Vesilahden vesihuollolle merkittävä riski. Vesilahden vesihuoltolaitoksella ei ole omaa vesilähdettä, eikä varavesisäiliötä. Vesihuoltolaitos on Lempäälän veden ja Hämeenlinnan seudun kautta tulevan veden varassa. Vesivarantojen varmuuden varmistamiseksi Vesilahden kunnan vesihuoltolaitos on mukana Eteläisen Pirkanmaan vesihuollon toimintavarmuus ja varavesiyhteydet työssä. Tarkoituksena Lempäälän, Vesilahden, Tampereen, Valkeakosken ja HS- veden alueilla vesihuoltolaitosten toimintavarmuuden varmistaminen ja parantaminen

9.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä

Selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä on kunnan varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Ympäristötekijät

Lempäälän vesi toimittaa Vesilahdelle yhdessä HS- veden kanssa talousveden. Vesilahden verkostosta otetaan talousvesinäytteet suunnitelmallisesti. Juomavedelle annetut määräykset toteutettiin vuoden aikana jokaisessa talousvesinäytteessä. Pumppaamoiden toimintaa valvottiin vuodenaikana säännöllisesti ja riskiä on saatu vähennettyä pumppaamoiden saattamisella automaatioon sekä säännöllisillä huoltotoimilla. Vesilahden verkoston riskienhallinnan WSP ja SSP suunnitelmat saatiin alkuvuoden 2021 aikana valmiiksi.

9.2 Talousarvion toteutuminen

9.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Vesi- ja viemärlaitos

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Toimintaympäristö:

Operointisopimuksen mukaan vesi- ja viemärihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa Lempäälän Vesi Oy. Lempäälän vesi vastaa Vesilahden vesihuoltolaitoksen vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella laatuvaatimukset täyttävän käyttöveden määrällisen saatavuuden ja huolehtii viemäriveresien poisjohtamisesta ja asianmukaisesta käsittelystä kustannuksineen. Vesilahti vastaa uusien kaava-alueiden vesihuoltolinjojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta. Lisäksi Vesilahti vastaa verkoston ja kiinteän omaisuuden kunnosta saneeraussuunnitelman mukaisesti.

Kehittämiskohteet 2021:

Vesi- ja viemärihuoltolaitoksen saneeraussuunnitelman päivittäminen
Poikkeusolojen varautumis- ja valmiussuunnitelmien päivittäminen.

Toiminnalliset tavoitteet:

Vesi- ja viemärihuoltolaitokselle ei ole järkevää asettaa toiminnallisia tavoitteita. Lempäälän vesi hoitaa Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen operoinnin, lisäksi toiminnan päätavoitteet tulevat lainsäädännöstä. Lain mukaan tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi.

Informatiiviset tunnusluvut:

Vesihuoltolaitos

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Putkistomäärät (kilometriä)	67,4	*	69,5
Putkirikot (kpl)	0	*	0
Saneerattu putkisto (metriä)	0	*	0
Hukkavesi %	3,62	*	8,7
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	929	*	953

Viemärlaitos

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Putkistomäärät		*	

(metriä)	67,4		69,5
Putkirikot (kpl)	0	0	0
Saneerattu putkisto (m)	0	0	0
Hukkavesi %	32,96	*	35,21
Jätevedenpumppamoiden määrä	35	35	35
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	861	*	886

* Tunnuslukua ei ole ennen mitattu, tai pohjatiedot tunnuslukua varten eivät ole vielä saatavilla. Tunnusluvut lasketaan vuodesta 2021 eteenpäin. Aiempia vuosia ei lasketa takautuvasti.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Vesi- ja viemärilaitos			
Vakituiset	0	0	0
Määräaikaiset	0	0	0